

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (toinen jaosto)

24 päivänä tammikuuta 1995 *

Asiassa T-114/92,

Bureau européen des médias de l'industrie musicale (BEMIM), ranskalainen yhdistys, kotipaikka Pariisi, edustajanaan asianajaja Michel Gautreau, Pariisi, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Rita Reichling, 11, boulevard Royal,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään komission oikeudellisen yksikön virkamies Julian Currall ja komissiossa toimiva kansallinen virkamies Géraud de Bergues, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Georgios Kremlis, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jossa vaaditaan, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaa komission 20.10.1992 tekemän päätöksen, jossa hylättiin kantajan tekemä, Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musiquea koskeva, neuvoston asetuksen N:o 17 (neuvoston asetus (ETY) N:o 17, annettu 6 päivänä helmikuuta 1962, perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus, EYVL 13, 21.2.1962, s. 204) 3 artiklan 2 kohdan mukainen hakemus,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa presidentti J. L. Cruz Vilaça, tuomarit C. P. Briët, A. Kalogeropoulos, D. P. M. Barrington ja A. Saggio,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 18 päivänä toukokuuta 1994 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn

on antanut seuraavan

tuomion

Tosiseikat

- 1 Kantaja, jonka jäseninä on diskoteekkitoimintaa harjoittavia henkilöitä, jätti 4.2.1986 komissiolle valituksen neuvoston asetuksen N:o 17 (neuvoston asetus N:o 17, annettu 6 päivänä helmikuuta 1962, perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklojen ensimmäinen täytäntöönpanoasetus, EYVL 13, 21.2.1962, s. 204, jäljempänä

asetus N:o 17) 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti vaatien komissiota päättämään, että Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (jäljempänä SACEM) oli rikkonut ETY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artikloja. Komissioon oli jätetty useita samanlaisia valituksia vuosien 1979 ja 1988 välillä.

2 Valituksessa väitettiin pääkohdittain seuraavaa:

- eri jäsenvaltioissa toimivat musiikkialan tekijöitä edustavat yhteisöt jakoivat markkinoita tekemällä vastavuoroisia sopimuksia, joiden mukaisesti tekijöitä edustavat yhteisöt eivät saaneet suoraan tehdä sopimuksia toisen jäsenvaltion alueelle sijoittautuneen musiikin käyttäjän kanssa;
- SACEMin perimä maksu, joka oli 8,25 prosenttia liikevaihdosta, on liian suuri, jos maksun suuruutta verrataan muissa jäsenvaltioissa diskoteekkitoiminnassa perittävien maksujen suuruuteen; liialliseksi ja syrjiväksi väitetyn maksun tarkoituksena ei ollut tekijänoikeuskorvauksien maksaminen SACEMin edustamille ulkomaisille yhteisöille, vaan maksu hyödytti yksinomaan SACEMia, joka maksoi edustamilleen yhteisöille mitättömän pieniä palkkioita;
- SACEM kieltäytyi myöntämästä käyttö lupaa ainoastaan ohjelmistonsa ulkomaisen musiikin käyttöön, eli jokaisen käyttäjän piti hankkia käyttö lupa ohjelmiston sekä ulkomaisen että ranskalaisen musiikin osuuteen.

3 Valituksen jättämisen jälkeen komissio aloitti tutkimukset esittämällä asetuksen N:o 17 11 artiklan mukaisia tietojensaantipyyntöjä.

4 Tutkimukset keskeytettiin joulukuusta 1987 elokuuhun 1988 Aix-en-Provencen ja Poitiers'n cour d'appel -tuomioistuimen ja Poitiers'n tribunal de grande instance

-tuomioistuimen vireillepaneman ennakkoratkaisumenettelyn ajaksi, jossa yhteisöjen tuomioistuimelta kysyttiin SACEMin perimien maksujen tason, kansallisten, tekijöitä edustavien yhteisöjen tekemien vastavuoroisten edustus sopimusten ja SACEMin ja ranskalaisten diskoteekkien tekemien, koko ohjelmiston kattavien sopimusten yhteensopivuutta perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklojen kanssa. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi 13.7.1989 antamissaan tuomioissa (asia 395/87 Tournier, Kok. 1989, s. 2521, 2580 sekä yhdistetyt asiat 110/88, 241/88 ja 242/88 Lucazeau ym., Kok. s. 2811, 2834) muun muassa, että toisaalta ”ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklaa on tulkittava siten, että sen nojalla ovat kiellettyjä kaikki jäsenvaltioissa toimivien tekijöitä edustavien yhteisöjen väliset yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden tarkoituksena on estää toisessa jäsenvaltiossa toimivan käyttäjän mahdollisuudet käyttää suoraan hyväksen toisessa jäsenvaltiossa toimivan yhteisön ohjelmistossa olevaa musiikkia, ja sellaiset yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden seurauksena edellä mainittu suora käyttömahdollisuus estyy”, ja toisaalta, että ”perustamissopimuksen 86 artiklaa on tulkittava siten, että kansallinen tekijöitä edustava yhteisö, jolla on määräävä asema yhteismarkkinoiden merkittävällä osalla, määrää kohtuuttomia kauppaehtoja silloin, kun sen diskoteekeilta perimät maksut ovat olennaisesti korkeammat kuin muissa jäsenvaltioissa perittävät maksut, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että maksuja on vertailtu yhdenmukaisin laskuperustein. Jos kuitenkin tekijöitä edustava yhteisö kykenee perustelemaan maksujen erilaisuuden jäsenvaltioiden välisten objektiivisten ja merkityksellisten olosuhde-erojen avulla, ei kyseessä ole määräävän aseman väärinkäyttö”.

- 5 Näiden tuomioiden jälkeen komissio jatkoi tutkimuksiaan, jotka koskivat eri jäsenvaltioissa toimivien tekijöitä edustavien yhteisöjen perimien maksujen suuruutta. Komissio loi viisi kuvitteellista diskoteekkityyppiä, jotta maksuja voitaisiin vertailla yhtenäisin perustein. Tämän jälkeen se pyysi asetuksen N:o 17 11 artiklan mukaisesti tietoja jäsenvaltioissa toimivilta tekijöitä edustavilta yhteisöiltä niiden perimien maksujen maksuperusteista, joita sovellettiin erityyppisiin diskoteekkeihin ennen yhteisöjen tuomioistuimen antamien tuomioiden julistamista ja niiden julistamisen jälkeen.
- 6 Komissio antoi tutkimuksen tuloksista kertomuksen, joka on päivätty 7.11.1991. Kertomuksessa viitataan yhteisöjen tuomioistuimen tekemiin ratkaisuihin edellä

mainituissa tuomioissa Tournier ja Lucazeau ym. ja korostetaan, miten vaikeaa eri jäsenvaltioissa perittyjen maksujen vertailu on erilaisten diskoteekkiluokkien perusteella. Kertomuksen mukaan SACEMin ennen 1.1.1990 perimät maksut poikkesivat huomattavasti muissa jäsenvaltioissa toimivien tekijöitä edustavien yhteisöjen perimistä maksuista, lukuun ottamatta italialaisen tekijöitä edustavan yhteisön perimiä maksuja. Kertomuksessa kritisoidaan SACEMin esittämiä perusteluita, joista ensimmäisen mukaan Ranskassa on perinteisesti maksettu suuria tekijänoikeuskorvauksia ja toisen mukaan Ranskassa valvottiin maksuvelvollisten määräämiseksi erityisen tarkkaan teosten esittämistä. Kertomuksen mukaan myös 1.1.1990 jälkeen Ranskassa ja Italiassa perityt maksut olivat huomattavasti suurempia kuin muissa jäsenvaltioissa perityt maksut. Kertomuksessa tutkitaan myös, sovelsiko SACEM eri ranskalaisiin diskoteekkeihin erilaisia ehtoja perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettulla tavalla, ja todetaan, että maksujen prosentuaalinen suuruus ja vähennyksille asetetut ehdot vaihtelivat.

- 7 Kantaja kehotti 18.12.1991 komissiota määrittelemään kantansa kantajan tekemään valitukseen ETY:n perustamissopimuksen 175 artiklan mukaisesti.

- 8 Komissio antoi kantajalle 20.1.1992 komission asetuksen N:o 99/63/ETY (komission asetus N:o 99/63/ETY, annettu 25.7.1963, neuvoston asetuksen N:o 17/19 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyistä kuulemisista, EYVL 127, 20.8.1963, s. 2268, jäljempänä asetus N:o 99/63) 6 artiklan mukaisen ilmoituksen, jossa todetaan komission aikovan hylätä kantajan valituksen. Jäljennös 7.11.1991 annetusta kertomuksesta liitettiin tähän ilmoitukseen.

- 9 Komissio korostaa 20.1.1992 annetun ilmoituksen osassa ”oikeudellinen arviointi”, että ”tutkimuksen tässä vaiheessa ei voida todeta SACEMin perimien maksujen

tason täyttävän perustamissopimuksen 86 artiklassa asetettuja edellytyksiä”. Kyseisen ilmoituksen päätelmäosassa todetaan seuraavaa:

”Edellä esitetyn perusteella minulla on kunnia todeta, että soveltaen komission asetuksen N:o 99/63 6 artiklaa sekä toissijaisuusperiaatetta ja desentralisaation periaatetta komissio ei ryhdy toimenpiteisiin valituksessa ilmenneen perusteella ottaen huomioon sen, että yhteisön etu ei vaadi asian selvittämistä, koska kyseessä olevien menettelytapojen vaikutus on lähinnä kansallinen ja koska useat ranskalaiset tuomioistuimet käsittelevät jo asiaa.

Komissio lähettää ranskalaisille oikeudellisille ja hallinnollisille viranomaisille niiden pyynnöstä jäljennöksen kertomuksesta, jonka komissio on tehnyt maksujen tasosta yhteisössä ja musiikin käyttäjien syrjinnästä Ranskan markkinoilla.”

- 10 Kantaja esitti 20.3.1992 vastineensa komission 20.1.1992 päivättyyn ilmoitukseen. Kantaja pyysi komissiota jatkamaan menettelyä ja lähettämään ilmoituksen valituskohdista SACEMille.
- 11 Kilpailuasioista vastaava komission jäsen ilmoitti kantajalle 20.10.1992 kirjeellään valituksen lopullisesta hylkäämisestä.
- 12 Kyseisen kirjeen 1, 2 ja 3 kohdissa käsitellään komission ja kantajan välistä kirjeenvaihtoa ja 4 kohdassa täsmennetään, että kirje sisältää komission lopullisen päätök-

sen. Kirjeen 5 kohdassa todetaan, että komissio ei aio jatkaa valituksen käsittelyä syistä, joita on jo käsitelty 20.1.1992 päivätyssä ilmoituksessa.

- 13 Kirjeen kohdissa 6—13 komissio vastaa kantajan esittämiin pääasiallisiin väitteisiin, jotka sisältyvät kantajan tekemään vastineeseen komission 20.1.1992 päivätyyn ilmoitukseen. Todettuaan uudelleen, että asialla ei ole erityistä merkitystä yhteis-markkinoiden toiminnan kannalta ja että tämän vuoksi menettelyn jatkaminen ei ole yhteisön edun kannalta välttämätöntä, komissio palauttaa mieleen, että kun komissio tekee päätöksen asian jättämisestä sillensä, se voi ottaa huomioon päätöksen perusteena sen, että kansalliset tuomioistuimet käsittelevät samaa asiaa kuin komissio; komissio viittaa päätelmänsä tueksi erityisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 18.9.1992 asiassa *Automec* vastaan komissio (asia T-24/90, Kok. 1992, s. II-2223, 88 kohta, jäljempänä *Automec II*) antamaan tuomioon. Kantajan väitteeseen, jonka mukaan komissio soveltaa sopimattomalla tavalla toissijaisuusperiaatetta, komissio vastaa korostamalla, että tarkoituksena ei ole jättää asiaa kokonaan tutkimatta vaan ainoastaan päättää, mikä asiaa käsittelevistä viranomaisista pystyy parhaiten ratkaisemaan asian. Komissio muistuttaa, että ainoastaan kansalliset tuomioistuimet ovat toimivaltaisia päättämään vahingonkorvauksista asiassa ja että komissio on antanut 7.11.1991 päivätyssä kertomuksessa kansallisille tuomioistuimille tarpeelliset tiedot, jotta ne voisivat vertailla kansallisten, tekijöitä edustavien yhteisöjen perimiä tekijänoikeusmaksuja. Komission kannan mukaan kertomuksen käyttöä todistusaineistona kansallisissa tuomioistuimissa ei rajoita komission velvollisuus suojella ammattisalaisuuksia, koska komission kansallisille, tekijöitä edustaville yhteisöille lähettämät tietojensaantipyynnöt eivät koskeneet tosiasiaa perittyjä maksuja, joita koskevat tiedot ovat vapaasti käytettävissä, vaan maksuperusteiden soveltamista viiden tyyppiin diskoteekkeihin. Kantajan esittämiin arvosteluihin, jotka koskivat 1.1.1990 edeltävää aikaa käsittelevien komission kannanottojen puuttumista, komissio vastaa korostamalla, että komission tehtävänä ei ole tutkia menneisyydessä mahdollisesti tapahtuneita rikkomuksia, koska tällaisen tutkinnan pääasiallisena tarkoituksena on avustaa kansallisia tuomioistuimia vahingonkorvausten määräämisessä. Väitteeseen, jonka mukaan kansalliset, tekijöitä edustavat yhteisöt olivat yhteistoiminnassa keskenään, komissio vastaa toteamalla, että yhteisöt ovat mahdollisesti toimineet yhdessä, vaikka komissio ei olekaan löytänyt mitään varsinaisia todisteita kyseisestä yhteistoiminnasta. Lisäksi komission mukaan on vaikea havaita, mitä vaikutuksia yhteistoiminnalla olisi ollut, koska osaa maksuista on alennettu ja osaa puolestaan nostettu sen jälkeen, kun tuomiot edellä mainituissa asioissa *Tournier* ja *Lucazeau* ym. oli annettu. Komission kannan mukaan ei *SACEMin* ja tiettyjen diskoteekkitoiminnan harjoittajien yhteenliittymien mahdollisella yhteistoiminnalla olisi myöskään voinut olla muita kuin Rans-

kan sisäisiä vaikutuksia, vaikka yhteisöt olisivatkin olleet yhteistoiminnassa kantajan väittämällä tavalla.

- 14 Komissio ilmoittaa päätöksen kohdassa 14 kantajalle, että kantajan asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti tekemä valitus "hylätään ja todetaan asian kuuluvan kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan".

Asian käsittely ja asianosaisten esittämät vaatimukset

- 15 Edellä esitetyn jälkeen kantaja saattoi asian vireille ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa jättämällä 24.12.1992 tuomioistuimen kirjaajalle kannekirjelmän.
- 16 Tavanomainen kirjallinen menettely päätettiin 16.6.1993.
- 17 Esittelijänä toimivan tuomarin kertomuksen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (toinen jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn suorittamatta edeltäviä asian selvittämistoimia. Tuomioistuimen pyynnöstä vastaaja esitti tiettyjä asiakirjoja ja vastasi tiettyihin kirjallisiin kysymyksiin.
- 18 Asianosaisia kuultiin, ja he vastasivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin 18.5.1994 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä.

19 Kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta

- tutkimaan seuraavat väitteet ja tuomiolauselmallaan:
- julistamaan mitättömäksi komission 20 päivänä lokakuuta 1992 tekemän päätöksen, koska komissio ei ryhtynyt toimenpiteisiin niiden komission suorittamissa tutkimuksissa ilmenneiden tosiseikkojen perusteella, jotka käyvät ilmi komission 7.11.1991 päiväystä kertomuksesta, ottaen huomioon yhteisöjen tuomioistuimen perustamissopimuksen 85 ja 86 artikloille antaman tulkinnan edellä mainituissa tuomioissa Tournier ja Lucazeau ym.;
- toteamaan, että SACEMin sopimuksia koskevien menettelytapojen perustana on musiikkialan tekijänoikeuksia koskeva täydellinen kansallisten markkinoiden jakaminen;
- toteamaan, että yhteisöjen tuomioistuimen tuomioissa määriteltyjen periaatteiden perusteella yhteisön etu vaatii, että komissio tutkii vastavuoroiset edustus-sopimukset, jotka sitovat kaikkia eurooppalaisia tekijänoikeuksia hallinnoivia yhteisöjä, ja musiikkia käyttävien yritysten tekemät sopimukset, joissa ne sopivat edellä mainittujen yhteisöjen kanssa ohjelmiston esittämisestä asiakkailleen; että komission olisi laadittava kertomus sellaisten mallisopimusten luomisesta, jotka turvaavat tekijänoikeuksien haltijoiden ja teosten käyttäjien edut ja takaavat samalla ranskalaisten diskoteekkien vapaan mahdollisuuden asioida haluamiensa tekijänoikeuksia hallinnoivien yhteisöjen kanssa;
- vapauttamaan kantajan velvollisuudesta maksaa oikeudenkäyntikulut, joiden maksamiseen kantaja voi olla velvoitettu, jos kannetta ei oteta tutkittavaksi tai jos se hylätään.

20 Komissio vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta:

- hylkäämään kanteen;
- velvoittamaan kantajan vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Tutkittavaksi ottamisen edellytykset

Yhteenveto asianosaisten esittämistä väitteistä

- 21 Komissio epäilee ensiksi sitä, koskeeko kyseinen asia kantajan oikeuksia, koska oikeudenkäynnin kohteena olevasta päätöksestä ei aiheudu vahingollisia seurauksia kantajalle, joka on yritysten yhteenliittymä, vaan ainoastaan yhteenliittymän jäsenille eli diskoteekkitoimintaa harjoittaville henkilöille.
- 22 Kantajan etua koskevan kysymyksen lisäksi komissio väittää, että kannetta ei voi ottaa tutkittavaksi siltä osin, kuin kanteessa vaaditaan kantajan valituksen hylkäävän komission päätöksen julistamista mitättömäksi. Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Akzo Chemie ym. vastaan komissio antaman tuomion (asia 53/85, tuomio 24.6.1986, Kok. 1986, s. 1965) ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa Rendo vastaan komissio antaman tuomion (asia T-16/91, tuomio 18.11.1992, Kok. 1992, s. II-2417) perusteella komissio väittää, että yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin eivät ole toimivaltaisia antamaan määräyksiä suorittaessaan perustamissopimuksen 173 artiklan mukaisesti laillisuusvalvontaa eivätkä ne voi ottaa tutkittavaksi vaatimusta komission velvoittamiseksi laatimaan kertomuksen sellaisten mallisopimusten luomisesta, ”jotka turvaavat tekijänoikeuksien haltijoiden ja teosten käyttäjien edut ja takaavat samalla ranskalaisten diskoteekkien vapaan mahdollisuuden asioida haluamiensa tekijänoikeuksia hallinnoivien yhteisöjen kanssa”.
- 23 Kantaja vastaa komission ensiksi tekemään tutkimatta jättämistä koskevaan väitteeseen siten, että kantajan mukaan komissio ei voi tehdä kyseistä väitettä, koska komissio on koko hallinnollisen menettelyn ajan pitänyt kantajaa kantajien jäsenen laillisenä edustajana suhteessa SACEMiin. Lisäksi kantaja toteaa, että se on muiden diskoteekkitoiminnan harjoittajia edustavien yhteisöjen tavoin toimivaltainen tekemään SACEMin kanssa sopimuspöytäkirjan (protocole d'accord), minkä vuoksi kantajan etu vaatii välittömästi, että SACEMin perimät maksut ovat perustamissopimuksen 86 artiklan mukaisia.

- 24 Toiseen tutkimatta jättämistä koskevaan väitteeseen kantaja vastaa toteamalla, että määrätessään komissiota tekemään edellä mainitun kertomuksen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ainoastaan toteaa, että yhteisön etu vaatii toimenpiteisiin ryhtymistä asiassa. Kyseessä ei näin olisi komissiolle osoitettu määräys vaan tarkennus, jossa määritellään tapa panna itse tuomio täytäntöön.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

Kantajan asiavaltuus

- 25 On syytä muistuttaa, että kantaja, joka on tiettyjen diskoteekkitoiminnan harjoittajien yhteenliittymä, oli tehnyt 4.2.1986 perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan rikkomista koskevan valituksen asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti. Tämän säännöksen mukaisesti valituksen voi tehdä luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka katsoo asian koskevan oikeuttaan.
- 26 Mitä tulee kantajan asiavaltuuteen valittaa tekemänsä valituksen hylkäämisestä, on syytä muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, jotka voivat tehdä asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisen valituksen, voivat valittaa päätöksestä suojellakseen oikeuksiaan, jos valitukseen ei ole suostuttu osittain tai jos se on hylätty (asia 26/76, Metro v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 25.10.1977, Kok. 1977 s. 1875, 13 kohta; asia 210/81 Demo-Studio Schmidt v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 11.10.1983, Kok. 1983 s. 3045, 14 kohta; asia T-37/92 BEUC ja NCC v. komissio, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 18.5.1994, Kok. 1994 s. II-285, 36 kohta).
- 27 Jos edellä esitetyn perusteella asia koskee kantajan oikeuksia asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan b alakohdassa edellytetyllä tavalla, on kantajalla katsottava olevan oikeus valittaa komission tekemästä päätöksestä, jossa komissio hylkää kantajan valituksen.

- 28 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että yrityksiä edustava yhteisö voi tehdä valituksen, vaikka sen oikeudet eivät ole välittömästi kyseessä kuten yrityksillä, jotka itse toimivat kyseessä olevilla markkinoilla, jos yhteisöllä on oikeus edustaa jäseniänsä ja jos yhteisön jäsenten edut ovat vaarassa. Lisäksi komission kannalta on menettelyllisesti eduksi, jos yrityksiä edustavat yhteisöt voivat puolustaa jäsentensä etuja tekemällä valituksia, koska tämä mahdollisuus vähentää sitä vaaraa, että komissio joutuu vastaanottamaan suuren määrän yksittäisiä valituksia.
- 29 Käsiteltävänä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantajan tarkoituksena on sen sääntöjen mukaan muun muassa ”edistää musiikin luomista levittämällä musiikkiteoksia yleisölle” (II artikla). Säännöissä määrätään nimenomaisesti (III artiklan 7 kohta), että kantaja ”edustaa jäsentensä etua julkisissa elimissä ja tuomioistuimissa”. Lisäksi tuomioistuin toteaa, että valituksessa mainittu toiminta loukkaa kantajan jäsenenä olevien diskoteekkien oikeuksia.
- 30 Tällä perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kantajalla on ollut oikeus tehdä valitus, koska asia koski kantajan oikeuksia asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti. Tämän vuoksi ja edellä mainitun oikeuskäytännön mukaisesti kantajalla on asiavaltuus valittaa komission päätöksestä, jossa komissio hylkää kantajan valituksen.

Kannekirjelmässä esitettyjen vaatimusten tutkittavaksi ottaminen

- 31 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantaja vaatii ensiksi sen komission tekemän päätöksen kumoamista, joka sisältyy komission 20.10.1992

päivättyyn kirjeeseen. Tämän lisäksi kantaja pyytää tuomioistuinta käsittelemään kantajan tekemät yleisluontoiset väitteet ja velvoittamaan komission tekemään uuden kertomuksen.

- 32 Mitä tulee 20.10.1992 päivättyyn kirjeeseen sisältyvän päätöksen mitättömäksi julistamiseen, on syytä korostaa, että komissio on kyseisessä kirjeessä hylännyt kantajan tekemän valituksen sen jälkeen, kun komissio oli tutkinut kantajan tekemän vastineen komission asetuksen N:o 99/63 6 artiklan mukaiseen ilmoitukseen kantajalle. Kyseessä on sellainen valitusten käsittelyn kolmannessa vaiheessa tehty lopullinen päätös, jota ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on käsitellyt asiassa Automec I antamassaan tuomiossa (asia T-64/89, tuomio 10.7.1990, Kok. s. II-367, 47 kohta, jäljempänä Automec I) ja joka voi olla valituksen kohteena.
- 33 Muiden vaatimusten osalta on syytä muistuttaa, että perustamissopimuksen 173 artiklan mukaisessa menettelyssä tuomioistuimen toimivalta on rajoitettu menettelyn kohteena olevien toimenpiteiden laillisuuden valvontaan. Jos kanne on aiheellinen, tuomioistuin julistaa toimenpiteet mitättömäksi perustamissopimuksen 174 artiklan nojalla. Perustamissopimuksen 176 artiklan mukaisesti sen toimielimen, jonka toimenpide on julistettu mitättömäksi, on toteutettava yhteisöjen tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet, eikä täytäntöönpano näin kuulu tuomioistuimen toimivaltaan.
- 34 Edellä esitetyn perusteella vaatimukset, joiden mukaan tuomioistuimen olisi käsiteltävä tietyt yleisluontoiset väitteet ja velvoitettava komissio tekemään uuden kertomuksen, on jätettävä tutkimatta, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa käsitellä näitä väitteitä perustamissopimuksen 173 artiklan mukaisen kanteen käsittelyn yhteydessä.
- 35 Kaiken edellä esitetyn perusteella kanne otetaan tutkittavaksi vain niiltä osin, kuin kanteen tarkoituksena on kumota komission 20.10.1992 tekemä päätös, jossa komissio hylkäsi kantajan valituksen. Muilta osin kanne jätetään tutkittavaksi ottamatta.

Pääasian ratkaisu

- 36 Kantaja esittää kanteen tueksi kolme perustetta. Ensimmäisen perusteen mukaan komissio on rikkonut perustamissopimuksen 190 artiklaa, koska se ei ole kantajan mukaan perustellut riittävästi kanteen kohteena olevaa päätöstä. Toisen perusteen mukaan komissio on rikkonut asetuksen N:o 17 3 artiklaa, koska komissio ei tutkinut tarkemmin tekijänoikeusmaksuja koskevia SACEMin menettelytapoja, jotka käyvät ilmi komission 7.11.1991 päiväystä kertomuksesta. Kolmanneksi kantaja perustelee kannettaan sillä, että komissio on syyllistynyt päätöstä tehdessään oikeudelliseen virheeseen ja ilmeiseen arviointivirheeseen.

Perustamissopimuksen 190 artiklan rikkomista koskeva kanneperuste

Yhteenvedo asianosaisten väitteistä

- 37 Kantaja väittää ensiksi, että komissio ei ole tutkinut valituksen kohtaa, joka koskee jäsenvaltioissa toimivien tekijöitä edustavien yhteisöjen välisiä vastavuoroisia sopimuksia, joiden perusteella ranskalaiset diskoteekit eivät voineet tehdä suoraan musiikin käyttöä koskevia sopimuksia muiden jäsenvaltioiden tekijöitä edustavien yhteisöjen kanssa. Komissio oli näin tutkinut kantajan mukaan ainoastaan mahdollisia perustamissopimuksen 86 artiklan loukkauksia eikä ollut riittävästi perustellut sen valituksen kohdan hylkäämistä, joka koski perustamissopimuksen 85 artiklan loukkaamista. Jäsenvaltioiden tekijöitä edustavat yhteisöt ovat myös kantajan mukaan yhteistoiminnassa Groupement européen des sociétés d'auteurs et compositeursissa (jäljempänä GESAC) kasvattaakseen jäsenvaltioissa perittäviä maksuja ja poistaakseen tätä kautta kaikki merkittävät erot Euroopassa perittävistä tekijänoikeusmaksuista.
- 38 Toiseksi kantaja väittää, että komissio on myös jättänyt tutkimatta valituksen kohdan, joka koskee SACEMin tiettyjä diskoteekkeja syrjivää menettelyä. Syrjivä

menettely jatkui edelleen, vaikka SACEM olikin muuttanut maksuja koskevia menettelytapojaan edellä mainituissa asioissa Tournier ja Lucazeau ym. annettujen tuomioiden jälkeen. Kantajan mukaan SACEM perii nykyään kantajan jäsenenä olevilta diskoteekeilta maksun, jonka suuruus vastaa 6,05 prosenttia niiden tuloista, kun taas SACEMin suosimiin yhteenliittymiin kuuluvilta diskoteekeilta peritään maksu, joka vastaa 4,63 prosenttia niiden tuloista.

- 39 Komissio vastaa kantajan esittämiin väitteisiin toteamalla, että se on tutkinut asianmukaisesti ja huolellisesti valituksen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa Automec II määrittelemien periaatteiden mukaisesti. Komissio pitää tekemäänsä päätöstä riittävästi perusteltuna, jotta asianosaiset voisivat puolustaa oikeuksiaan ja tuomioistuin valvoa komission toimintaa, ja päätös on komission mukaan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukainen (asia T-1/89, Rhône-Poulenc v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 24.10.1991, Kok. 1991 s. II-867). Lisäksi komissio muistuttaa, että tuomioistuinten vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissio ei ole velvollinen ottamaan kantaa kaikkiin asianosaisten esittämiin väitteisiin, vaan komission on ainoastaan tutkittava sellaiset tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevat väitteet, joilla on olennainen merkitys päätöksen kannalta (yhdistetyt asiat 43/82 ja 63/82, VBVB ja VBBB v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 17.1.1984, Kok. 1984 s. 19, ja asia T-44/90, La Cinq v. komissio, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 24.1.1992, Kok. 1992 s. II-1).

- 40 Komissio toteaa perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa koskevasta väitteestä ja erityisesti ranskalaisten diskoteekkien mahdollisuudesta asioida suoraan toisten jäsenvaltioiden tekijöitä edustavien yhteisöjen kanssa, että komissiota ei voi moittia tutkimusten aloittamatta jättämisestä, koska asiassa ei ollut löydettävissä varsinaisia todisteita kilpailuoikeuden rikkomisesta. Väitteeseen, joka koskee SACEMin soveltamia erilaisia perusteita sen myöntäessä maksuetuja ja tiettyjä vähennyksiä, komissio vastaa korostamalla tutkineensa asiaa 7.11.1991 päivätyssä kertomuksessaan, joka pitää ottaa asiassa huomioon yhdessä kanteen kohteena olevan päätöksen kanssa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 41 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan päätöksen perusteluiden on oltava sellaisia, että henkilölle käyvät selviksi hänelle osoitetun päätöksen perustelut niin, että hän voi halutessaan toteuttaa oikeutensa ja tutkituttaa päätöksen pätevyuden, ja että tuomioistuin voi toteuttaa valvontatehtävänsä (ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä mainittu tuomio asiassa *La Cinq v. komissio*, 42 kohta, ja tuomio asiassa *T-7/92, Asia Motor France ym. v. komissio*, tuomio 29.6.1993, Kok. 1993 s. II-669, 30 kohta). Kilpailuasioissa tehtyjen päätösten perusteluissa komission ei siten ole otettava kantaa kaikkiin valituksen tueksi esitettyihin väitteisiin, vaan sellaisten tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen käsittely riittää, joilla on olennainen merkitys päätöksen kannalta (asia 55/69 *Cassella v. komissio*, yhteisöjen tuomioistuimen antama tuomio 14.7.1972, Kok. 1972, s. 887, 22 kohta; asia 56/69 *Hoechst v. komissio*, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 14.7.1972, Kok. 1972, s. 927, 22 kohta; edellä mainittu tuomio *VBVB ja VBBB v. komissio*, 22 kohta; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä mainitut tuomiot *La Cinq v. komissio*, 41 kohta ja *Asia Motor France ym. v. komissio*, 31 kohta).
- 42 On syytä muistuttaa, että kantajan tekemä valitus sisälsi asiallisesti kolme kohtaa. Ensimmäiseksi kantaja väitti valituksessaan eri jäsenvaltioissa toimivien tekijöitä edustavien yhteisöjen jakavan vastavuoroisten sopimusten avulla markkinoita, mistä oli seurauksena markkinoiden täydellinen eristäminen toisistaan. Koska valituksessa tarkoitettut kilpailunrajoitukset aiheutuivat yritysten välisestä sopimuksesta ja koska valituksen perusteella ei voida muutakaan olettaa, valituksen perusteena oli perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta. Toiseksi valituksessa väitettiin SACEMin perimien maksujen olevan liiallisia ja syrjiviä, ja kolmanneksi valituksessa käsiteltiin SACEMin kieltäytymistä antaa ranskalaisille diskoteekeille käytölupa ainoastaan ohjelmiston ulkomaisen musiikin osuuteen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan näiden kahden väitteen on perustuttava perustamissopimuksen 86 artiklaan, koska valituksessa ei ole mitään viittausta siihen, että valituksessa mainitut menettelyt perustuisivat sopimukseen tai yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin.
- 43 Tuomioistuin toteaa ensiksi, että 20.10.1992 päivättyyn kirjeeseen sisältyvässä komission päätöksessä kantajan valitus on hylätty kokonaisuudessaan. Kanteen

kohteena olevassa päätöksessä todetaankin erottelematta 85 ja 86 artiklan rikkomista, että ”yllä mainituista syistä annan teille tiedoksi, että komissiolle asetuksen N:o 17/62 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti jättämäne valitus hylätään ja todetaan, että asia kuuluu kansallisten tuomioistuimien toimivaltaan”.

- 44 On syytä muistaa, että komission 20.10.1992 tekemässä päätöksessä valituksen hylkääminen perustuu sellaisiin seikkoihin, jotka komissio on ilmoittanut kantajalle asetuksen N:o 99/63 6 artiklan mukaisesti 20.1.1992 (jäljempänä ”6 artiklan mukainen ilmoitus”). Kanteen kohteena olevan päätöksen 5 kohdan mukaan ”komissio katsoo 20.1.1992 päivätyssä ilmoituksessa ilmoitetuista syistä, että annettujen tietojen perusteella ei ole riittävää aihetta suostua valitukseen rikkomisen toteamisesta. Huomautukset, jotka olette esittäneet 20.3.1992, eivät sisällä sellaisia uusia tietoja, jotka muuttaisivat komission 20.1.1992 päivätyssä ilmoituksessa tutkittuja tosiseikkoja tai komission tekemää päätöstä”.
- 45 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että tutkittaessa sitä, onko kanteen kohteena oleva päätös riittävästi perusteltu, on otettava huomioon sekä 20.10.1992 päivätyssä kirjeessä että ”6 artiklan mukaisessa ilmoituksessa” mainitut perustelut.
- 46 Kantaja on väittänyt ensiksi, että kanteen kohteena oleva päätös ei ole riittävästi perusteltu valituksessa mainitun ensimmäisen vaatimuksen osalta, joka koskee perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa rikkovaa markkinoiden jakamista, joka aiheutuu kansallisten, tekijöitä edustavien yhteisöjen välisestä yhteistyöstä.
- 47 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, etteivät ”6 artiklan mukainen ilmoitus” ja ilmoitukseen liitetty 7.11.1991 päivätty kertomus osoita millään tavalla, että komissio olisi tutkinut perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomista koskevan valituksen kohdan. Ne osoittavat sitä vastoin, että komissio on ainoastaan tutkinut perustamissopimuksen 86 artiklan rikkomista koskevan vali-

tuksesta. Komissio toteaaakin tekemässään ”6 artiklan mukaisessa ilmoituksessa”, että se on ”tutkinut erityisesti ETY:n alueella perittävien maksujen tasoa” (I E kohta). Se toteaa edelleen, että ”tutkimuksen tässä vaiheessa on todettava, että SACEMin perimät maksut eivät täytä perustamissopimuksen 86 artiklan soveltamisedellytyksiä” (II kohta). Lisäksi ”6 artiklan mukaisen ilmoituksen” päätelmäosassa todetaan, että komissio aikoo hylätä valituksen ”ottaen huomioon sen, että yhteisöjen etu ei vaadi toimenpiteisiin ryhtymistä, koska kyseessä olevien menettelytapojen vaikutus on lähinnä kansallinen ja koska useat ranskalaiset tuomioistuimet käsittelevät jo asiaa” (III kohta). Menettelytapojen pääasiallisesti kansallinen vaikutus aiheutuu komission mukaan siitä, että väitetyn väärinkäytön vaikutukset ulottuvat pääasiassa vain yhden jäsenvaltion alueelle tai jäsenvaltion osaan (II kohta). Komission antama kertomus, joka on liitetty ”6 artiklan mukaiseen ilmoitukseen” ja joka on otsikoitu ”ETY:n perustamissopimuksen 86 artiklan soveltaminen SACEMin ranskalaisilta diskoteekeilta perimiin maksuihin”, ei käsittele sitä, ovatko kansalliset tekijöitä edustavat yhteisöt rikkoneet 85 artiklan 1 kohtaa.

48 Komissio toistaa 20.10.1992 päivätyn kirjeen 6 kohdassa jo ”6 artiklan mukaisessa ilmoituksessa” tekemänsä lausuman, jonka mukaan ”rikkomisen painopiste on Ranskassa eikä sillä ole kuin vähäisiä vaikutuksia muissa jäsenvaltioissa, ja tämän seurauksena asialla ei ole erityistä merkitystä yhteismarkkinoiden toimimisen kannalta eikä yhteisön etu vaadi komission käsittelevän asiaa, vaan asia kuuluu ranskalaisien tuomioistuimien ja viranomaisten toimivaltaan”. Perustellakseen kyseisen lausuman komissio viittaa päätöksen 7 kohdassa julkisasiamiehenä toimineen tuomioistuimen jäsen Edwardin ratkaisuehdotukseen edellä mainituissa asioissa Automec II ja Asia Motor France vastaan komissio sekä tuomioon asiassa Automec II. Komissio tutkii sitten kantajan tekemät huomautukset komission tekemään ”6 artiklan mukaiseen ilmoitukseen” ja toteaa (8—13 kohdat), että ne eivät muuta kanteen kohteena olevan komission päätöksen 6 kohdassa tehtyjä päätelmiä.

49 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että 20.10.1992 päivätyn kirjeen 6 kohdalla, joka sisältää valituksen lopullisen hylkäyksen perustelut, ei ole yhteyttä kantajan väitteeseen tekijöitä edustavien yhteisöjen yhteistoiminnasta. Itse asiassa komission toteamuksella rikkomuksen painopisteestä on järkevää merkitystä ai-

noastaan tutkittaessa perustamissopimuksen 86 artiklan mahdollista rikkomista eli tutkittaessa SACEMin perimien maksujen mielivaltaisuutta ja syrjivää luonnetta ja SACEMin kieltäytymistä antaa käyttölupa pelkästään ohjelmistonsa ulkomaalaisen musiikin osuuteen.

- 50 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien katsoo, että ainoat kanteen kohteena olevan päätöksen kohdat, jotka liittyvät perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomiseen, ovat päätöksen 12 ja 13 kohdat, jotka kuuluvat seuraavasti:

”12. Mitä tulee yhteistoimintaan, johon (kantajan edustaja) on viitannut 20.3.1992 päivätyn kirjeensä sivulla 12 ja jossa olivat osallisina SACEM ja muut yhteisön alueella toimivat tekijöitä edustavat yhteisöt, komissio katsoo, että yhteistoimintaa varsinkin yhdenmukaistettujen menettelytapojen muodossa ei voi poisulkea (erityisesti GESACissa), vaikka komissio ei varsinaisesti olekaan löytänyt näyttöä yhteistoiminnasta. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että yhteistoiminnalla ei ole ollut mitään yksiselitteisiä vaikutuksia maksujen tasoon, koska toiset maksuista nousivat ja toiset laskivat yhteisöjen tuomioistuimen 13.7.1989 antaman tuomion jälkeisenä aikana ja koska maksut poikkesivat edelleen kantajan korostamalla tavalla huomattavasti toisistaan. Jos komissiolle kuitenkin esitettäisiin varsinaisia todisteita yhteistoiminnasta, komissio käsittelee tällaiset todisteet asianmukaisesti”.

”13. SACEMin ja tiettyjen diskoteekkitoiminnan harjoittajien välisellä yhteistoiminnalla, johon kantajan edustaja viittaa 20.3.1992 päivätyn kirjeensä sivulla 13, ei voi komission mukaan olla tiettyjä diskoteekkeja suosivia vaikutuksia muualla kuin Ranskassa, ja siksi ainoastaan kansallisten viranomaisten on toimittava asiassa yhteistoiminnan periaatteen ja komission ja jäsenvaltioiden välisen toimivallan jaon mukaisesti, varsinkin kun yhteisön kilpailuoikeutta soveltavista tuomioistuimista ja viranomaisista ainoastaan kansalliset tuomioistuimet voivat velvoittaa asianosaiset

maksamaan vahingonkorvauksia. Lisäksi komissio muistuttaa, että komission kannanotot edellä mainitun yhteistoiminnan suhteen eivät millään tavoin rajoita kansallisten tuomioistuimien toimintavapautta”.

- 51 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kanteen kohteena olevan päätöksen 12 ja 13 kohdissa perustellaan niiden kahden valituksen kohdan hylkääminen, joita kantaja ei ole tehnyt valituksessaan vaan vastineessaan ”6 artiklan mukaiseen” ilmoitukseen. Nämä valituksen kohdat koskevat toisaalta kansallisten, tekijöitä edustavien yhteisöjen väitettyä GESACissa tekemää yhteistyötä, jonka tarkoituksena oli yhtenäistää tekijänoikeusmaksujen taso mahdollisimman korkeaksi, ja toisaalta väitettyä yhteistyötä SACEMin ja tiettyjen ranskalaisten diskoteekkitoiminnan harjoittajien yhteenliittymien välillä. Tuomioistuin toteaa, etteivät päätöksen 12 ja 13 kohdat sen sijaan sisällä perusteluita markkinoiden jakamista koskevan valituksen kohdan hylkäämiselle.
- 52 Kantaja ei voi näin kanteen kohteena olevan päätöksen perusteluiden perusteella tietää, miksi kantajan tekemä valitus on hylätty siltä osin, kuin valitus koskee kansallisten tekijöitä edustavien yhteisöjen toistensa kanssa tekemistä vastavuoroisista edustus sopimuksista aiheutuvaan markkinoiden jakamista. Komissio ei siten ole noudattanut perustamissopimuksen 190 artiklan mukaista velvollisuutta perustella tekemänsä päätökset. Kantajan ensimmäinen väite on näin perusteltu.
- 53 Osana samaa kanneperustetta kantaja väittää, että komissio ei ole myöskään tutkinut valituksen kohtaa, joka koskee SACEMin tiettyjä diskoteekkejä syrjiviä menettelytapoja.
- 54 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tästä väitteestä, että 7.11.1991 päivätyssä kertomuksessa, joka on liitetty ”6 artiklan mukaiseen ilmoitukseen”, tutkitaan paitsi SACEMin ja muiden tekijöitä edustavien yhteisöjen tekijänoikeusmaksuja koskevat menettelytavat myös SACEMin menettelytavat sen myöntäessä

maksuetuja ja vähennyksiä tietyille ranskalaisille diskoteekeille. Kantaja ei voi siksi väittää, että komissio ei ole tutkinut tiettyjä diskoteekkeja syrjivää kohtelua koskevaa valituksen kohtaa.

- 55 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa lisäksi, että kanteen kohteena olevassa päätöksessä hylätään nimenomaisesti 86 artiklaa koskevat valituksen kohdat sillä perusteella, että yhteisön etu ei vaadi toimenpiteisiin ryhtymistä. Yksi hylätyistä valituksen kohdista koskee SACEMin tiettyjä diskoteekkeja syrjiviä menettelytapoja.
- 56 Kanteen kohteena oleva päätös on näin riittävästi perusteltu siltä osin, kuin päätöksessä hylätään SACEMin perimiä syrjiviä maksuja koskeva valituksen kohta. Tämän vuoksi kanneperusteeseen liittyvä toinen väite ei ole perusteltu.
- 57 Kaiken edellä esitetyn perusteella kanteen kohteena oleva päätös julistetaan mitätömäksi siltä osin, kuin päätöksessä hylätään kantajan valituksen osa, joka koskee SACEMin ja eri jäsenvaltioissa toimivien tekijöitä edustavien yhteisöjen yhteistyöstä aiheutuvaa markkinoiden jakamista, jonka tavoitteena on estää ranskalaisia diskoteekkeja tekemästä musiikin käyttöä koskevia sopimuksia suoraan muissa jäsenvaltioissa toimivien yhteisöjen kanssa.

Asetuksen N:o 17 3 artiklan rikkomista koskeva kanneperuste

Asianosaisten esittämät väitteet

- 58 Kantaja väittää, että komissio ei ole tutkinut SACEMin tekijänoikeusmaksuja koskevia menettelytapoja, jotka käyvät ilmi 7.11.1991 päiväystä komission kertomuksesta, ja että tämä laiminlyönti on oikeudenvastainen, koska edellä mainittujen

tuomioiden Tournier ja Lucazeau ym. mukaisesti kyseisiin menettelytapoihin on sovellettava perustamisopimuksen 86 artiklaa.

59 Kantaja väittää lisäksi, että kansallisia viranomaisia on johtanut harhaan komission ”6 artiklan mukaiseen ilmoitukseen” sisältyvä lausuma, jonka mukaan tutkimuksen tässä vaiheessa ei voida todeta SACEMin nykyään perimien maksujen täyttävän 86 artiklan soveltamisedellytyksiä. Laiminlyömällä näiden menettelytapojen oikeudellisen luonnehdinnan komissio on kantajan mukaan tarkoituksellisesti lisännyt sekaannusta useissa kansallisissa tuomioistuimissa, jotka ovat pitäneet komission päätöstä valituksen hylkäämisestä SACEMin menettelytavat hyväksyvänä päätöksenä. Perustellakseen tämän väitteen kantaja on liittänyt kanteeseensa useita ranskalaisia päätöksiä, joissa edellä mainittu komission ”6 artiklan mukaiseen ilmoitukseen” sisältyvä lausuma on tulkittu tällä tavoin. Kantajan mukaan komissio ei voi yhteisön oikeusjärjestyksen puolustajana jättää toimimatta silloin, kun kansalliset viranomaiset tulkitsevat komission tekemiä ilmoituksia virheellisesti.

60 Komissio toteaa, että se antaa mieluummin kansallisten viranomaisten itse tehdä päätelmät tutkimusta koskevasta kertomuksesta kulloinkin käsiteltävänä olevassa asiassa. Komissiolla ei ole yksinomaista toimivaltaa soveltaa perustamisopimuksen 85 artiklan 1 kohdan ja 86 artiklan määräyksiä, jotka luovat oikeussubjekteille välittömästi oikeuksia, joiden turvaaminen on myös kansallisten viranomaisten velvollisuus. Komission mukaan vaara, että näitä artikloja sovelletaan eri lailla eri jäsenvaltioissa, aiheutuu luonnostaan yksityishenkilöille annetusta oikeudesta vedota edellä mainittuihin määräyksiin kansallisissa tuomioistuimissa. Komissio lisää, että ylimpien kansallisten tuomioistuinten tehtävänä on varmistaa kyseisiä määräyksiä koskevan oikeuskäytännön yhtenäisyys tarvittaessa tekemällä perustamisopimuksen 177 artiklan mukainen ennakkoratkaisukysymys. Maksuja koskevien menettelytapojen tutkimatta jättämisestä komissio toteaa, että toisin kuin kantaja väittää, ei komission 86 artiklaa koskeva oikeudellinen luonnehdinta sido kansallisia tuomioistuinta niiden käsitellessä myöhemmin samaa asiaa. Kansalliset tuomioistuimet ovat samalla yhteisöjen tuomioistuinta, ja ne voivat itsenäisesti ratkaista, onko

määrävssä asemassa olevan yrityksen toiminta perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettua määrävän aseman väärinkäyttöä (asia T-51/89 Tetra Pak v. komissio, tuomio 10.7.1990, Kok. 1990, s. II-309, 42 kohta).

- 61 Komissio huomauttaa lopuksi, että Ranskan kilpailuneuvosto (Conseil de la concurrence) on pitänyt toukokuussa 1993 antamassaan lausunnossa SACEMin perimiä maksuja myös 1.1.1990 suoritettujen maksujen laskemisen jälkeen huomattavasti suurempina kuin muiden kansallisten tekijöitä edustavien yhteisöjen perimiä maksuja edellä mainituissa asioissa Tournier ja Lucazeau ym. annetuissa tuomioissa tarkoitettulla tavalla, ilman että tekijänoikeuden hallinnoimista koskevat objektiiviset ja asiaankuuluvat olosuhde-erot oikeuttaisivat Ranskassa perityt korkeammat maksut.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 62 Johdantona on syytä muistuttaa, että yhteisöjen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdalla ja 86 artiklalla on välittömiä oikeusvaikutuksia yksityisten välisissä oikeussuhteissa, ja ne luovat oikeusalamaisille välittömästi oikeuksia, joiden turvaaminen on kansallisten viranomaisten velvollisuus (asia 127/73, BRT, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 30.1.1974, Kok. 1974, s. 51, 16 kohta; asia 37/79, Lauder, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 10.7.1980, Kok. 1980, s. 2481, 13 kohta; asia C-234/89 Delimitis, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 28.2.1991, Kok. 1991, s. I-935, 45 kohta, ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä mainittu tuomio asiassa Tetra Pak v. komissio, 42 kohta). Ottaen huomioon komission ja kansallisten tuomioistuinten välisen toimivallan jaon ja tähän perustuvan oikeusalamaisien suojelun kansallisissa tuomioistuimissa yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ovat vakiintuneesti katsoneet, että yksilöllä ei ole oikeutta saada asetuksen N:o 17 3 artiklan mukaisen valituksen perusteella komissiota tekemään ETY:n perustamissopimuksen 189 artiklassa tarkoitettua päätöstä perustamissopimuksen 85 ja/tai 86 artiklan rikkomisesta (asia 125/78 GEMA v. komissio, tuomio 18.10.1979, Kok. 1979, s. 3173, 17 kohta; ja tuomiot edellä mainituissa asioissa Rendo ym. v. komissio, 98 kohta ja Automec II, 75 ja 76 kohta). Sama koskee myös tapauksia, joissa komissiolla on yksinomainen toimivalta päättää valituksen kohteesta, mistä esimerkkinä voi mainita tapauksen, jossa komissio peruuttaa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan mukaisen poikkeuksen (edellä mainitut tuomiot asiassa Automec II, 75 kohta, ja asiassa Rendo ym. v. komissio, 99 kohta).

- 63 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kantajan tarkoituksena on osoittaa, että kanteen kohteena olevan päätöksen mitättömyys aiheutuu siitä, että komission olisi pitänyt tehdä käsiteltävänä olevassa asiassa päätös, jossa todetaan SACEMin perimien maksujen rikkovan perustamissopimuksen 86 artiklaa. Edellä mainitun oikeuskäytännön perusteella kantajalla ei kuitenkaan ollut oikeutta saada komissiota tekemään tällaista päätöstä, vaikka komission mielestä SACEMin menettelytavat olisivatkin rikkoneet perustamissopimuksen 86 artiklaa.
- 64 Komission harkintavaltaan ei ole mitään vaikutusta sillä, että useat kansalliset viranomaiset ovat ymmärtäneet väärin komission ”6 artiklan mukaiseen ilmoitukseen” sisältyvän lausuman, varsinkin kun kyseinen ilmoitus on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ainoastaan valmisteluun liittyvä ilmoitus, joka ei sisällä tilanteen lopullista arviointia (katso erityisesti edellä mainittu tuomio *Automec I*, 46 kohta).
- 65 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että oikeusalamaisen asema kansallisissa tuomioistuimissa ei muutu silloinkaan, vaikka komission ”6 artiklan mukaiseen ilmoitukseen” sisältyisi oikeudellinen virhe. Koska ensiksikin toimivalta on jaettu komission ja kansallisten tuomioistuinten välillä perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan ja 86 artiklan soveltamisessa (edellä mainitut tuomiot *Delimitis*, 44 ja 45 kohta, ja *Automec II*, 90 kohta), kansallisia tuomioistuimia ei sido komission tekemä oikeudellinen luonnehdinta näiden artiklojen sovellettavuudesta sopimukseen tai yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin. Toisaalta kansallinen tuomioistuin voi tehdä yhteisöjen tuomioistuimelle perustamissopimuksen 177 mukaisen ennakkoratkaisua koskevan pyynnön, jos kansallinen tuomioistuin ei hyväksy komission tulkintaa 85 artiklan 1 kohdan ja/tai 86 artiklan soveltamisesta.
- 66 Edellä esitetyn perusteella kantajan tässä esittämä peruste on hylättävä.

Oikeudellista virhettä ja ilmeistä arviointivirhettä koskeva kanneperuste

Yhteenveto asianosaisten esittämistä väitteistä

- 67 Kantaja väittää, että komissio on syyllistynyt kanteen kohteena olevaa päätöstä tehdessään päätöksen mitättömyyden aiheuttavaan oikeudelliseen virheeseen ja ilmeiseen arviointivirheeseen.
- 68 Kantaja väittää ensiksi, että komission ”6 artiklan mukaiseen ilmoitukseen” sisältyvä lausuma, jonka mukaan ”tutkimusten perusteella ei voida todeta SACEMin perimien maksujen täyttävän 86 artiklan soveltamisedellytyksiä”, on oikeudellisesti virheellinen. Kantaja huomauttaa, että komissio on ollut samalla kannalla 20.10.1992 päivätyssä päätöksessään. SACEMin perimät maksut, joita se on perinyt ennen vuotta 1990 ja vuoden 1990 jälkeen, olivat toisaalta olennaisesti korkeammat kuin muissa jäsenvaltioissa perittävät maksut, mikä käy ilmi komission 7.11.1992 päivätystä kertomuksesta. Kantajan mukaan komission olisi pitänyt todeta tuomioiden Tournier ja Lucazeau ym. mukaisesti SACEMin menettelyn rikokvan perustamissopimuksen 86 artiklaa. Toisaalta kantaja väittää, että SACEMin perimät maksut olivat komission kertomuksesta ilmenevällä tavalla syrjiviä ja näin perustamissopimuksen 86 artiklan vastaisia.
- 69 Toiseksi kantaja väittää komission arvioineen yhteisön edun asettamat vaatimukset ilmeisen väärin. Kantajan mukaan tässä tapauksessa toisin kuin edellä mainitussa asiassa Automec II on kyse komission jo tutkimasta asiasta. Komissio ei siksi voi kantajan mukaan vedota valituksen hylkäämiseksi siihen, että yhteisön etu ei vaadi asian selvittämistä. Lisäksi kantajan mukaan tuomiot asioissa Tournier ja Lucazeau ym. osoittavat selvästi, että yhteisön etu vaatii asian selvittämistä silloin, kun kyse on joko kansallisen tekijöitä edustavan yhteisön itsenäisestä toiminnasta tai muiden vastaavien eurooppalaisten yhteisöjen vastaavanlaisesta toiminnasta. Kantajan mukaan asian palauttaminen kansallisille viranomaisille ei myöskään ollut

perusteltu, koska ranskalaisilla viranomaisilla ei ollut komission tavoin tarvittavaa asiantuntemusta tutkia asiaa, jolla on vaikutuksia kaikissa yhteisön jäsenvaltioissa.

70 Kanneperusteen ensimmäiseen osaan komissio vastaa toteamalla, että valitusta ei ole hylätty sillä perusteella, että SACEM ei olisi rikkonut yhteisöoikeutta, vaan sillä perusteella, että yhteisön etu ei vaadi asian selvittämistä, koska useat Ranskan viranomaiset käsittelevät jo samanlaisia asioita. Lisäksi ”6 artiklan mukaiseen ilmoitukseen” sisältyvä kiistanalainen lausuma ei komission mukaan ole SACEMin toiminnan oikeudellinen luonnehdinta. Ilmoituksen päätelmäosassa ei myöskään lausuta muusta kuin yhteisön edusta ja siitä, että ranskalaiset viranomaiset käsittelevät jo asiaa, ja tällä perustellaan valituksen hylkääminen ja asian kuuluminen kansallisten tuomioistuimien toimivaltaan. Komission mukaan tällaisella toteamuksella ei olisi mitään merkitystä, jos komission tarkoituksena olisi ollut lopullisesti todeta, että määrävää asemaa ei ollut väärinkäytetty.

71 Kanneperusteen toiseen osaan komissio vastaa toteamalla, että asiassa Automec II annetun tuomion osoittamissa rajoissa komissio voi hylätä valituksen yhteisön etua koskevan edellytyksen täyttymättä jäämisen vuoksi vain silloin, kun yhteisön kilpailusääntöjä voidaan soveltaa asiassa, koska muuten komissio ei olisi lainkaan toimivaltainen käsittelemään asiaa. Sääntöjen rikkomista koskeva presumptio ei estä komissiota hylkäämästä valitusta sillä perusteella, että yhteisön etua koskeva vaatimus ei täyty, eikä myöskään estä komissiota toteamasta asian kuuluvan kansallisten tuomioistuimien toimivaltaan. Vaikka SACEMin toimintaan voitaisiin näin soveltaa perustamissopimuksen kilpailusääntöjä, ei tämä estä komission näkemyksen mukaan komissiota hylkäämästä valitusta, jos yhteisön etu ei vaadi toimenpiteisiin ryhtymistä. Komission mukaan väitetyn kilpailusääntöjen rikkomisen painopiste on pääosin Ranskassa, mikä vähentää tarvetta suojella yhteisön etua asiassa. Edelleen komission mielestä edellä mainitussa asiassa Automec II annettua tuomiota tulkitaan ristiriitaisella tavalla, jos toisaalta myönnetään komission voivan hylätä valituksen ilman edeltävää tutkimusta ja jos toisaalta käsiteltävänä olevassa asiassa moititaan komissiota siitä, että se ei ole pitkällisen tutkimuksen jälkeen tehnyt sääntöjen rikkomisen toteavaa päätöstä. Seuraavaksi komissio kiistää väitteen, jonka mukaan kansalliset tuomioistuimet eivät kykenisi soveltamaan käsiteltävänä olevassa asiassa perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa ja 86 artiklaa. Kansalliset tuomioistuimet voivat päinvastoin komission tekemässä kertomuksessa annettujen tietojen perusteella täyttää tehtävänsä, joka niillä on välittömästi sovellettavien määräysten soveltajana.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 72 On syytä muistuttaa, että komission hylätessä asetuksen N:o 173 artiklan mukaisen valituksen sillä perusteella, että yhteisön etu ei vaadi asian selvittämistä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkii, perustuuko päätös asiallisesti epätasmlisiin tietoihin, onko päätöksessä tehty oikeudellinen virhe tai ilmeinen arviointivirhe taikka onko asiassa syyllistytty harkintavallan väärinkäyttöön (edellä mainittu tuomio asiassa *Automec II*, 80 kohta).
- 73 Tuomioistuin palauttaa mieleen, että ensimmäisen kanneperusteen mukaan kanteen kohteena oleva päätös julistetaan mitättömäksi perusteluiden puuttumisen vuoksi niiltä osin, kuin päätöksessä on hylätty markkinoiden jakamista koskeva valituksen kohta. Tämän kanneperusteen osalta on siksi tutkittava vain kaksi muuta valituksen kohtaa, joista ensimmäinen koskee SACEMin perimien maksujen liiallisuutta ja syrjivää luonnetta ja toinen SACEMin kieltäytymistä antamasta ranskalaisille diskoteekeille käyttö lupaa ainoastaan ohjelmistonsa ulkomaisen musiikin osuuteen.
- 74 Kanneperusteessa ensiksi väitetyn oikeudellisen virheen osalta on syytä muistuttaa, että komissio totesi ”6 artiklan mukaisessa ilmoituksessa”, että tutkimuksen tässä vaiheessa ei voida katsoa SACEMin nykyään perimien maksujen täyttävän 86 artiklan soveltamisedellytyksiä, eikä komissio muuta kanteen kohteena olevassa päätöksessään ”6 artiklan mukaisen ilmoituksen” päätelmiä ja tutkittuja väitteitä (päättöksen 5 kohta).
- 75 Arvioitaessa päätöksen lainmukaisuutta on tutkittava, onko ”6 artiklan mukaisessa ilmoituksessa” ilmaistu ja päätöksen 5 kohdassa implisiittisesti omaksuttu lausuma riittävä peruste hylätä kantajan tekemä valitus ja todeta asian kuuluvan kansallisille viranomaisille (katso erityisesti asia T-138/89, NBV ja NVB v. komissio, yhteisöjen

ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 17.9.1992, Kok. 1992, s. II-2181, 31 kohta).

- 76 Komissio hylkää ”6 artiklan mukaisen ilmoituksen” päätelmäosan mukaan (katso edellä tuomion 9 kohta) kantajan tekemän valituksen sillä perusteella, että yhteisön etu ei vaatinut asian selvittämistä, koska menettelytavat olivat vaikutuksiltaan lähinnä kansallisia ja koska useat ranskalaiset tuomioistuimet käsitelivät jo asiaa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että edellä esitetyn perusteella ”6 artiklan mukaisessa ilmoituksessa” ei valituksen hylkäämistä ole perusteltu sillä, että 86 artiklaa ei olisi rikottu.
- 77 Komissio ei ole myöskään 20.10.1992 päivätyssä kirjeessään hylännyt kantajan tekemää valitusta sillä perusteella, että kilpailuoikeutta ei olisi rikottu, vaan totesi kanteen kohteena olevan päätöksen 6 kohdassa, että ”rikkomisen painopiste on Ranskassa, eikä rikkomisella ole kuin vähäisiä vaikutuksia muissa jäsenvaltioissa, ja tämän vuoksi asialla ei ole erityistä merkitystä yhteismarkkinoiden toimimisen kannalta, eikä yhteisöjen etu vaadi komission käsittelevän asiaa, vaan asia kuuluu ranskalaisten tuomioistuinten ja viranomaisten toimivaltaan”. Kanteen kohteena olevan päätöksen 8 kohdassa komissio toteaa, että ”kilpailusääntöjen rikkomisen painopiste on selvästi Ranskassa ja että toimivaltaisella kansallisella viranomaisella on komission hankkimia, yhteisöjen tuomioistuimen edellyttämiä vertailevia tietoja, minkä perusteella tämä viranomaisella on toimivaltainen ryhtymään harkintansa mukaan toimenpiteisiin asiassa. Lisäksi useat ranskalaiset tuomioistuimet käsittelevät jo BEMIMin nostamia kanteita, joissa on myös kantajina yksittäisiä ranskalaisia diskoteekkejä. Jotkin näistä tuomioistuimista ovat jo antaneet tuomion käsittelemissään asioissa. Vaikuttaakin siltä, että komission ei ole itse tutkittava tehtyjä valituksia, koska Ranskassa on komission mukaan hallintoviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia käsittelemään asian. Tämä tapaus on siksi tyypillinen toissijaisuusperiaatteen soveltamistapaus, joka koskee toimivallan jakoa yhteisön toimielimien ja jäsenvaltioiden välillä, eikä siten aiheudu mistään laiminlyönnistä, johon yhteisön toimielin olisi syyllistynyt.”

78 Edellä esitetyn perusteella valituksen hylkäämisen peruste, jonka mukaan yhteisön etu ei vaatinut asian selvittämistä, ei tarkoittanut sitä, että komissio olisi samalla todennut valituksessa mainittujen menettelytapojen olevan perustamissopimuksen 86 artiklan mukaisia. Kanteen kohteena olevan päätöksen laillisuuteen ei siksi vaikuta oikeudellinen virhe, johon komissio on kantajan mukaan syyllistynyt todetessaan, että ”tutkimuksen tässä vaiheessa ei voida todeta SACEMin nykyään perimien maksujen täyttävän 86 artiklan soveltamisedellytyksiä”.

79 Tämän vuoksi kanneperusteen ensimmäinen osa hylätään.

80 Ilmeistä arviointivirhettä koskevasta kanneperusteen toisesta osasta on todettava, että komissio voi hylätä tehdyn valituksen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Automec II antamassa tuomiossa ilmaisemien periaatteiden perusteella sillä edellytyksellä, että yhteisön etu ei vaadi asian selvittämistä (85 kohta). Tuomioistuin on tässä tuomiossa täsmentänyt, että toimenpiteiden edellytyksenä olevan yhteisön edun määrittämiseksi komission on otettava huomioon asiassa ilmenneet seikat ja erityisesti sellaiset oikeudelliset seikat ja tosiseikat, jotka käyvät ilmi käsiteltävänä olevasta valituksesta. Jotta komissio voisi mahdollisimman hyvin täyttää tehtävänsä 85 ja 86 artiklan noudattamisen valvojana, sen on punnittava keskenään väitetyn rikkomisen merkitystä yhteismarkkinoiden toiminnalle, tutkintatoimenpiteiden laajuutta ja sitä todennäköisyyttä, että komissio voi todeta rikkomuksen tapahtuneen (86 kohta). Tutkiessaan yhteisön edun asettamia vaatimuksia asiassa komissio voi ottaa huomioon sen, että kansallinen tuomioistuin tai viranomainen tutkii sopimuksen tai menettelyn sallittavuutta perustamissopimuksen 85 tai 86 artiklojen nojalla.

81 Kuten kantaja on todennut, komissio oli hylännyt valituksen edellä mainitussa asiassa Automec II sillä perusteella, että yhteisön etu ei vaatinut asian selvittämistä,

aloittamatta varsinaisia asian käsittelyn vaatimia tutkimuksia. Tuomioistuin katsoo kuitenkin, että komissio voi tehdä valituksen hylkäävän päätöksen yhteisön etua koskevan vaatimuksen perusteella sekä ennen tutkimusten aloittamista että tutkimusten suorittamisen jälkeen, jos komission mukaan tällainen toimenpide on kulloisessakin asian käsittelyn vaiheessa perusteltu. Jos näin ei olisi, komission pitäisi tehdä 85 ja/tai 86 artiklan rikkomista koskeva päätös aina silloin, kun komissio on suorittanut tutkimuksia asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti tehdyn valituksen perusteella. Tällainen tulkinta olisi vastoin asetuksen N:o 17 3 artiklan 1 kohtaa, jonka mukaan komissio ”voi” tehdä kilpailusääntöjen rikkomista koskevan päätöksen. Lisäksi tällainen tulkinta olisi vastoin edellä tuomion kohdassa 62 mainittua yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vakiintunutta oikeuskäytäntöä, jonka mukaan valituksen tekijällä ei ole oikeutta saada komissiota tekemään perustamissopimuksen 189 artiklassa tarkoitettua päätöstä.

- 82 Kanteen kohteena olevan päätöksen 6 ja 8 kohdista ilmenee, että komissio ei katso asian alustavan tutkimisen jälkeen olevan aihetta lisätoimenpiteisiin ryhtymiseen, koska väitetyn rikkomisen painopiste on Ranskassa ja koska useat ranskalaiset tuomioistuimet ja Ranskan kilpailuneuvosto käsittelevät jo samanlaisia asioita.
- 83 Kantaja on myös väittänyt, että SACEMin perimät maksut ovat liian suuria ja syrjiviä, ja kyseenalaistanut myös SACEMin toimintaperiaatteen, jonka mukaan se on kieltäytynyt antamasta käyttö lupaa ainoastaan ohjelmistonsa ulkomaisen musiikin osuuteen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa näistä väitteistä, että toiminnan tai menettelytapojen vaikutukset voivat ulottua pääasiassa vain yhden jäsenvaltion alueelle myös siinä tapauksessa, että ne ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Käsiteltävänä olevassa asiassa esitetyn perusteella ainoastaan ranskalaiset diskoteekit ovat kärsineet SACEMin väitetystä määräävän aseman väärinkäytöstä, ja jos menettelytavoilla on ollut joitakin vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, ne eivät ole vaikuttaneet muualla kuin raja-alueilla. Kantaja on väittänyt vali-

tuksessaan SACEMin menettelytapojen ”syrjineen erityisesti molemmilla puolin Ranskan rajoja toimivia diskoteekkejä ja siten myös ulkomaisia diskoteekkejä (Belgiassa, Luxemburgissa, Saksassa ja Italiassa)”, mutta tuomioistuimen mukaan kantaja ei ole esittänyt mitään näyttöä siitä, että komissio olisi syyllistynyt virheeseen todetessaan, että ”kilpailusääntöjen rikkomisen painopiste on Ranskassa”.

- 84 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korostaa edelleen, että kiistanalaista ei ole, että valituksessa tarkoitettujen menettelytapojen sallittavuutta perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklojen nojalla käsittelevät sekä Ranskan kilpailuneuvosto että ranskalaiset tuomioistuimet, joiden käsittelemissä asioissa olivat vastakkain SACEM ja tietyt tässä asiassa kantajana olevan yhdistyksen jäsenet.
- 85 Ottaen huomioon edellä esitetyt tosiseikat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkii, onko komissio tehnyt asiassa yhteisön etua koskevan ilmeisen arviointivirheen.
- 86 Kun valituksessa tarkoitettujen kilpailusääntöjen rikkomisen vaikutukset ulottuvat vain yhden jäsenvaltion alueelle ja kun tämän jäsenvaltion tuomioistuimet ja hallintoviranomaiset käsittelevät valituksen tekijän tai, kuten tässä asiassa, valituksen tehneen yhdistyksen jäsenten ja valituksen kohteena olevan yrityksen välisiä riita-asioita, komissiolla on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan oikeus hylätä valitus, jos yhteisön etu ei vaadi asian selvittämistä. Valitus voidaan kuitenkin hylätä vain siinä tapauksessa, että kansalliset viranomaiset pysyvät turvaamaan valituksen tekijän tai sen jäsenten oikeudet (Automec II tuomio, 89—96 kohta).
- 87 Kantajan mukaan asian siirtäminen kansallisille tuomioistuimille ei ollut perusteltua, koska ranskalaiset tuomioistuimet eivät pystyneet suorittamaan asian vaatimia laajoja tutkimuksia.

- 88 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tästä väitteestä ensiksi, että harkitsemaan toimenpiteisiin ryhtymistä yhteisön edun asettamien vaatimusten kannalta komission ei tarvitse ottaa huomioon mahdollisia kansallisen tuomioistuimen vaikeuksia tulkita perustamissopimuksen 85 ja 86 artikloja, koska perustamissopimuksen 177 artikla tarjoaa mahdollisuuden ratkaista kyseiset ongelmat. Kyseisen artiklan tarkoituksena on taata sopimuksen määräysten yhtenäinen tulkinta siten, että artiklassa määrätään, että kansallisten tuomioistuimien, joiden päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, on saatettava yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi perustamissopimuksen määräysten tulkintaa koskevat kysymykset. Sitä vastoin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei pidä kantajan oikeuksia riittävästi turvattuina kansallisissa tuomioistuimissa, jos kansalliset tuomioistuimet eivät pysty asian monimutkaisuuden vuoksi selvittämään riittävästi niitä tosiseikkoja, joiden selvittäminen on tarpeellista tutkittaessa perustamissopimuksen määräysten rikkomista.
- 89 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa väitteestä, jonka mukaan SACEMin perimät maksut rikkovat perustamissopimuksen 86 artiklaa, että komissio esitti eri jäsenvaltioissa toimiville tekijöitä edustaville yhteisöille asetuksen N:o 17/11 artiklan mukaisia tietojensaantipyynnöjä ja että komissio laati saatujen tietojen perusteella 7.11.1991 päivätyn kertomuksen, jossa vertaillaan tekijöitä edustavien yhteisöjen perimiä tekijänoikeusmaksuja yhtenäisin perustein. Tuomioistuimen mukaan kertomukseen sisältyvät edellä mainittuja yhteisöjä koskevat tiedot ja erityisesti tiedot näiden yhteisöjen perimistä maksuista ovat julkisia tietoja. Tuomioistuimen mukaan mikään ei viittaa siihen, että puolustuksen oikeuksien tai ammattisalaisuuksien suojeleminen rajoittaisi kertomuksen käyttöä kansallisissa tuomioistuimissa.
- 90 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kansalliset tuomioistuimet voivat asioissa Tournier ja Lucazeau ym. annetuissa tuomioissa määritetyllä tavalla päättää, ovatko SACEMin tekijänoikeusmaksuja koskevat menettelytavat perusta-

missopimuksen 86 artiklan mukaista määrävän aseman väärinkäyttöä, käyttäen hyödyksi niitä 7.11.1991 päivättyyn kertomukseen sisältyviä tietoja, joissa vertailaan yhtenäisin perustein eri jäsenvaltioissa toimivien tekijöitä edustavien yhteisöjen perimiä tekijänoikeusmaksuja.

- 91 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin palauttaa mieleen, että komissio esitti 7.11.1991 päivätyssä kertomuksessaan myös maksujen syrjivää luonnetta koskevat tosiseikat ja jätti kansallisten tuomioistuimien tehtäväksi tosiseikkojen oikeudellisen luonnehdinnan.
- 92 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa SACEMin kieltäytymisestä antaa ranskalaisille diskoteekeille käyttö lupa ainoastaan ohjelmistonsa ulkomaiseen osuuteen, että kantaja ei ole esittänyt mitään sellaista, mikä asettaisi kyseenalaiseksi ranskalaisten tuomioistuimien kyvyn selvittää väitetty perustamissopimuksen 86 artiklan rikkominen, varsinkin kun SACEMin kotipaikka on Ranskassa.
- 93 Edellä esitetyn perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kantaja ei ole esittänyt mitään sellaista, minkä perusteella voitaisiin todeta, että ranskalaiset tuomioistuimet eivät pysty riittävästi turvaamaan kantajan tai kantajan jäsenten oikeuksia. Kantajan tekemän valituksen hylkääminen on ollut perusteltua sen vuoksi, että yhteisön etu ei vaatinut asian selvittämistä, koska väitetyn kilpailusääntöjen rikkomisen painopiste oli Ranskassa ja koska ranskalaiset viranomaiset käsittelivät jo asiaa. Tuomioistuin hylkää siksi kanneperusteen toisen osan ja toteaa, että asiassa ei ole tarpeellista tutkia, onko kantajan tekemän valituksen hylkääminen perusteltua erityisesti siitä syystä, että Ranskan kilpailuneuvosto tutki asiaa.

- 94 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien katsoo, että komissio ei ole tehnyt kanteen kohteena olevassa päätöksessä oikeudellista virhettä tai ilmeistä arviointivirhettä. Tuomioistuimen tässä käsittelemä kanneperuste on siksi hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

- 95 Työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdan mukaisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan, jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisten ja osa toisen asianosaisten hyväksi. Koska käsiteltävänä olevassa asiassa osa vaatimuksista on ratkaistu kantajan ja osa komission hyväksi, tuomioistuimien määrää komission vastaamaan omista kuluistaan ja velvoittaa komission korvaamaan puolet kantajan oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMIN (toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Komission 20 päivänä lokakuuta 1992 tekemä päätös julistetaan mitättömäksi siltä osin, kuin päätöksessä hylätään kantajan tekemän valituksen osa, joka koskee väitettyä Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique ja eri jäsenvaltioissa toimivien tekijöitä edustavien yhteisöjen välisestä yhteistyöstä aiheutuvaa markkinoiden jakamista.
- 2) Kanne hylätään muilta osin.

3) Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan puolet kantajan oikeudenkäyntikuluista. Kantaja vastaa omien oikeudenkäyntikulujensa toisesta puolesta.

Cruz Vilaça

Briët

Kalogeropoulos

Barrington

Saggio

Julistettiin Luxemburgissa 24 päivänä tammikuuta 1995.

Kirjaaja

Presidentti

H. Jung

J. L. Cruz Vilaça